

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

คำว่าปฏิทินที่เราใช้กันอยู่ทุกวันนี้เป็นคำภาษาบาลี แปลว่าแบบ สำหรับดูวัน เดือน ปี บางคนอาจเขียนเป็นประติทินตามรูปศัพท์ภาษาสันสกฤต หรือเรียกเพี้ยนเป็นอย่างอื่น เช่น ประนิทิน เช่นนี้ก็มี ปฏิทินมีประโยชน์มาก ในการนับวันเวลา นับอายุ กำหนดนัดหมาย กำหนดพิธีการ และใช้บันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้เรียงไปตามลำดับ (เอนก นาวิกมูล, 2537)

ปฏิทินเป็นเครื่องมือซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์มาเป็นเวลายาวนาน เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มนุษย์ได้คิดค้นพัฒนาเพื่อประโยชน์ใช้สอยสืบเนื่องกันมานานนับเป็นเวลาหลายร้อยหลายพันปี เป็นหลักฐานที่ยืนยันให้เห็นถึงภูมิปัญญาและคุณสมบัติในการ เป็นนักคิดนักสร้างสรรค์ของมนุษย์

การเกิดขึ้นของปฏิทินเป็นผลมาจากความต้องการจำเป็นของมนุษย์ที่ต้องการมีเครื่องมือบอกให้ทราบการมาถึงของฤดูกาลต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเตรียมตัวหรือปฏิบัติตัวให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพดินฟ้าอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป มนุษย์ได้เฝ้าสังเกตการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์และดวงจันทร์รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของดวงดาวบนท้องฟ้า โดยได้สังเกตเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางฤดูกาล ด้วยความสามารถในการคิดคำนวณมนุษย์จึงได้ประดิษฐ์ปฏิทินขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับบอกวันเวลาและการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาล ปฏิทินที่ประดิษฐ์ขึ้นนี้ได้มีบทบาทในการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยช่วยให้มนุษย์สามารถเตรียมวางแผนการดำเนินชีวิตด้วยการเตรียมที่อยู่อาศัย เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม การกักตุนอาหาร ฯลฯ เพื่อให้สามารถเผชิญต่อสภาพดินฟ้าอากาศและภัยทางธรรมชาติ

ที่มาถึงตามฤดูกาล รวมไปถึงการเตรียมการเพื่อการเพาะปลูกและการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับฤดูกาล

ปฏิทินที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นนี้ไม่เพียงแต่จะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่ช่วยบอกให้รู้ล่วงหน้าถึงการเปลี่ยนแปลงทางฤดูกาล เพื่อให้มนุษย์สามารถเตรียมตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติเท่านั้น แต่ปฏิทินยังกลายเป็นเครื่องมือเพื่อการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ ทั้งนี้เพราะเมื่อมนุษย์มีการรวมตัวมาอยู่รวมกันมีการติดต่อสื่อสารกัน ทำให้เกิดมีข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดความหมายของสัญลักษณ์ อาทิ กับการีรยาและเสียงที่เปล่งออกมา ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของภาษาพูดและภาษาเขียน สำหรับในด้านเวลานั้น ปฏิทินช่วยให้มนุษย์สามารถสื่อสารทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับเวลา ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตนในลักษณะที่เป็นรูปธรรมโดยไม่มีติของระยะเวลาแบ่งออกเป็นอดีต ปัจจุบัน อนาคต มีช่วงปริมาณของเวลาที่สามารถเปรียบเทียบความมากน้อยแบ่งซอยออกไปเป็นวินาที นาที ชั่วโมง วัน เดือน ปี

นอกจากนี้ ปฏิทินยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนตัวของมนุษย์เข้ากับสังคมภายนอก โดยแจ้งให้รู้ถึงกำหนดวันเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่น ปฏิทินจึงเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน ผลที่เกิดตามมาจากการรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันคือก่อให้เกิดแบบแผนประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ ขึ้น ดังนั้น จึงอาจถือได้ว่าปฏิทินมีส่วนในการก่อให้เกิดวัฒนธรรมและประเพณีของสังคมขึ้น

นับตั้งแต่ปฏิทินได้ถูกคิดค้นขึ้นมา ปฏิทินได้กลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมมนุษย์ อย่างไรก็ตามการแพร่กระจายของปฏิทินในระยะแรกยังมีข้อจำกัดเนื่องจากผู้ที่จะใช้ประโยชน์จากปฏิทินจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจใน

เรื่องสัญลักษณ์และความหมายที่ปรากฏบนปฏิทิน ดังนั้นผู้ที่จะให้ปฏิทินจึงต้องมีการเรียนรู้วิธีการอ่านและตีความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งการถ่ายทอดความรู้เหล่านี้จะมีอยู่เฉพาะในกลุ่มคนเฉพาะกลุ่มเท่านั้น นอกจากนั้นยังมีข้อจำกัดในเรื่องสื่อที่เป็นช่องทางเผยแพร่เนื้อหาปฏิทิน ทั้งนี้เพราะในระยะแรกนั้นปฏิทินจะถูกจารึกลงบนวัสดุต่าง ๆ ที่หลากหลายเช่น หิน กระดูกสัตว์ กระดาษ ฯลฯ ซึ่งการจะเพิ่มจำนวนปฏิทินจำเป็นต้องมีการคัดลอกสืบทอดกันมา ทำให้ไม่สามารถผลิตได้จำนวนมาก ดังนั้นในยุคแรก ๆ ผู้มีปฏิทินไว้ในครอบครองจึงมักจะเป็นนักบวชหรือผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นปราชญ์ในสังคม เพราะคนเหล่านี้เป็นผู้ที่ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ทั้งในด้านการอ่าน การเขียน และความรู้ทางวิชาการ จึงมีความรู้ความเข้าใจสามารถอ่านและตีความสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่บนปฏิทินได้ และคนกลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่สืบทอดมรดกตำราทางวิชาการจากบรรพบุรุษซึ่งรวมถึงความรู้ในการใช้ปฏิทิน ด้วยข้อจำกัดในเรื่องความสามารถในการอ่านและจำนวนของปฏิทินที่ผลิตขึ้น การแพร่กระจายของปฏิทินในระยะแรกจึงจำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มคนชั้นสูงซึ่งมีบทบาทในการเป็นผู้นำสังคมและทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องฤกษ์ยามเพื่อการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับคนในสังคม

ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางการพิมพ์และการผลิตกระดาษก่อให้เกิดการแพร่กระจายของวิทยาการความรู้ ศาสตร์ต่าง ๆ มิได้รวมกระจุกตัวอยู่เฉพาะในกลุ่มคนชั้นสูงกลุ่มเล็ก ๆ เพียงกลุ่มเดียวอีกต่อไป บุคคลทั่วไปโดยเฉพาะคนชั้นกลางสามารถเรียนรู้เข้าถึงแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งรวมทั้งการเรียนรู้วิธีการสื่อสารผ่านสื่อปฏิทินด้วย ทำให้ปฏิทินกลายเป็นสิ่งที่คนธรรมดาทั่วไปสามารถครอบครองไว้ใช้สอยในชีวิตประจำวันได้แพร่หลายทั่วไป

การพิมพ์ปฏิทินไทยเป็นผลมาจากความต้องการจำเป็นในการมี

แบบสำหรับวันเดือนปีที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิต และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย มีหลักฐานในปลายสมัยรัชกาลที่ 3 ปรากฏ อยู่ในหนังสือ Bangkok Calendar ประจำปี 1870 (พ.ศ.2413) หน้า 5 ซึ่งหมอบลัดเลย์ได้ทำตารางบันทึกเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นในเดือนมกราคม ในปีต่าง ๆ ที่ผ่านมา โดยในวันที่ 14 มกราคมนั้นมีบันทึกไว้ว่า "First Calendar Printed in B.C. 1842" ซึ่งตรงกับวันที่ 14 มกราคม พ.ศ.2385 แต่มิได้มีรายละเอียดว่าใครเป็นผู้พิมพ์ และไม่มีหลักฐานปรากฏ เป็นรูปเล่มเหลืออยู่ในปัจจุบัน แต่เข้าใจว่าหมอบลัดเลย์นั่นเองเป็นผู้จัดพิมพ์ เพราะมีโรงพิมพ์อยู่แล้ว ตัววันที่และตารางต่าง ๆ คงเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด (เอนก นาวิกมูล, 2531)

มูลเหตุที่มีการพิมพ์ปฏิทินไทยขึ้น เนื่องจากในช่วงเวลานั้นได้มี ชาวอังกฤษและชาวฝรั่งเศส เข้ามาติดต่อค้าขายและทำการเผยแพร่ศาสนาใน ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ดังนั้นเพื่อความสะดวกในการดำเนินกิจการประจำวัน การติดต่อนัดหมายและการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ตามค่านิยมและความเชื่อตามแบบอย่างตะวันตก จึงได้มีการจัดพิมพ์ปฏิทินที่มีรูปแบบและเนื้อหา ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวตะวันตกขึ้น แต่เนื่องจากชาวต่างประเทศ เหล่านี้ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย มีการติดต่อสื่อสารกับชาวไทยรวมทั้งมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมติดต่อนัดหมายกับชาวไทย ดังนั้นปฏิทินที่จัดทำขึ้นจึงมีเนื้อหาวันเดือนปีตามระบบจันทรคติ ซึ่งเป็นระบบปฏิทินที่ชาวไทย ในขณะนั้นยึดถืออยู่เทียบเคียงไปด้วย แต่เนื่องจากผู้จัดพิมพ์เป็นชาวตะวันตกซึ่งขาดความรู้ความเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและระบบปฏิทินตามระบบ จันทรคติ จึงทำให้ปฏิทินที่ชาวต่างประเทศพิมพ์ขึ้นมีข้อผิดพลาดเกี่ยวกับกำหนด วันสำคัญทางพุทธศาสนา เป็นเหตุให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงมีพระปรีชาสามารถในวิทยาการตามแบบอย่างตะวันตก ในขณะเดียวกัน

กันที่ทรงเชียวชาญการนับคำนวณวันทางจันทรคติจัดพิมพ์ปฏิทินฉบับภาษาไทยขึ้น
เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2404 วรรณ นาวิกมุก ได้กล่าวถึง
มูลเหตุการจัดพิมพ์ปฏิทินไทยซึ่งปรากฏในบันทึกของหมอบลัดเลย์ แปลความได้ว่า

วันที่ 12 มีนาคม พระมหากษัตริย์แห่งสยามทรงออก
ปฏิทินเป็นภาษาไทยในวันขึ้นปีใหม่ของสยาม เพื่อที่จะแก้
ไขความผิดพลาดเกี่ยวกับวันข้างขึ้นข้างแรมของวันสำคัญ
(ทางศาสนา) ที่ประชาชนของพระองค์จะเฉลิมฉลองและ
เพื่อที่จะระบุเวลาที่เกิดคราสและการเคลื่อนที่ของดาวพุธ
พระองค์ยังได้ทรงแก้ไขข้อความที่ปรากฏในบางกอก

คาเลนดาร์ สำหรับปี พ.ศ. 2404 เกี่ยวกับวันวิสาขบูชาด้วย
ทรงกล่าวว่าผู้รวบรวม (ข้อมูล) ของบางกอกคาเลนดาร์
ทำผิดพลาดโดยลงแจ้งความว่าวันวิสาขบูชาในปี พ.ศ. 2404
ตรงกับวันที่ 24 เมษายน ทรงกล่าวว่าวันวิสาขบูชาจะต้อง
ตรงกับวันเพ็ญในเดือนพฤษภาคมเสมอ และหากเดือนพฤษ-
ภาคมใดมีวันเพ็ญสองครั้ง วันวิสาขบูชาจะตรงกับวันเพ็ญใน
ครั้งหลัง

จากหลักฐานดังกล่าวข้างต้นนอกจากจะแสดงให้เห็นถึงมูลเหตุ
ในการพิมพ์ปฏิทินไทยแล้วยังแสดงให้เห็นว่าบทบาทหน้าที่ดั้งเดิมของปฏิทินนับ
ตั้งแต่มีการพิมพ์ปฏิทินขึ้นในประเทศไทย คือบทบาทในการเป็นสื่อสำหรับการ
บอกวันเดือนปี และวันสำคัญตามพุทธศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีความ
เชื่อต่าง ๆ การที่ปฏิทินมีเนื้อหาบอกให้ทราบถึงวันในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ซึ่ง
ผู้คนจะไปทำกิจกรรมร่วมกัน อาจนับได้ว่าปฏิทินได้ทำบทบาทในการเชื่อม
ประสานสังคมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วยการเป็นสื่อที่เชื่อมโยงปัจเจกบุคคล
ให้เข้ามามีบทบาทและกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น จนก่อให้เกิดเป็นแบบแผนขนบธรรมเนียม

นิยมประเพณีเฉพาะกลุ่มเฉพาะสังคมชั้น บทบาทหน้าที่ดั้งเดิมทั้งสองประการ
ดังกล่าวยังคงสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

บทบาทในการเป็นสื่อเพื่อความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวันเดือนปี
ที่เกิดขึ้นในระยะแรกที่เกิดปฏิทินนั้นจะเป็นไปในลักษณะที่ยังไม่แพร่หลาย อัน
เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ประการแรกคือปัญหาเรื่องการอ่าน ในยุค
แรก ๆ ปฏิทินจะแพร่หลายอยู่เฉพาะในกลุ่มคนที่มีการศึกษาหรือในกลุ่มคนชั้นสูง
ที่สามารถอ่านออกเขียนได้เท่านั้น ประการที่สองข้อจำกัดในเรื่องจำนวนพิมพ์
ที่มีจำกัดเนื่องมาจากเทคโนโลยีการพิมพ์ที่ยังไม่ทันสมัย ทำให้จำนวนปฏิทินที่
พิมพ์ในแต่ละครั้งมีจำนวนจำกัด และประการสุดท้ายคือวิธีการแพร่กระจายของ
ปฏิทิน จากหลักฐานที่ปรากฏแสดงให้เห็นว่าปฏิทินที่พิมพ์เผยแพร่ในระยะแรก ๆ
นั้น จะทำในเชิงธุรกิจคือพิมพ์เพื่อจำหน่าย เช่น "ประเพณีทิน" ของหมอมสมิทซึ่ง
ได้ลงโฆษณาไว้ในหนังสือสยามไสมย ได้ระบุราคาไว้ถึงเล่มละ 4 บาท
(วรรณานาวิกรม, 2532) ซึ่งเงิน 4 บาทนั้นนับว่าเป็นจำนวนเงินที่สูงมาก
ในสมัยรัชกาลที่ 5 จึงมีคนจำนวนไม่มากนักที่จะสามารถซื้อปฏิทินนี้ไว้ใช้สอยได้
หรือในกรณีที่เป็นการแจกแถมก็จะมีแจกแถมเฉพาะห้างร้านใหญ่ ๆ ซึ่งคนธรรมดา
ทั่วไปไม่มีโอกาสจับจ่ายใช้สอย ดังนั้นการแพร่กระจายของปฏิทินในระยะแรก
จึงค่อนข้างจำกัดอยู่ในวงแคบ

การแพร่กระจายของปฏิทินเป็นไปอย่างกว้างขวางเมื่อการศึกษา
ภาคบังคับได้ขยายตัวเข้าสู่ส่วนภูมิภาคอย่างทั่วถึง ทำให้อัตราการอ่านออก
เขียนได้ของคนไทยเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงของสังคมจากสังคมชนบท
มาสู่สังคมเมือง จากสังคมเกษตรกรรมมาสู่สังคมอุตสาหกรรม ทำให้ปฏิทินกลายเป็น
เป็นเครื่องมือใช้สอยที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เมื่อใกล้เทศกาลปีใหม่ในแต่ละ
ปีผู้คนต่างพากันแสวงหาปฏิทินอันใหม่ เพื่อไว้ใช้สำหรับดูวันเดือนปีในปีต่อไป
ลักษณะของความต้องการจำเป็นต้องมีปฏิทินไว้ใช้สอยดังกล่าวทำให้ผู้ประกอบการ

การจำนวนมากใช้ปฏิทินเป็นเครื่องมือทางการตลาดอย่างหนึ่ง โดยได้ใช้ปฏิทิน เป็นของขวัญของชำร่วยให้กับลูกค้าและผู้มีอุปการะคุณเพื่อสร้างความประทับใจ และจูงใจให้ผู้คนมาอุดหนุนสินค้าและบริการของตน กลยุทธ์ทางการตลาดดังกล่าวจึงทำให้ปฏิทินมีโอกาสแพร่กระจายไปสู่คนกลุ่มต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง มากขึ้น เพราะปฏิทินกลายเป็นของที่ได้มาในลักษณะได้เปล่าไม่ต้องซื้อหาอีกต่อไป

หากพิจารณาถึงลักษณะการใช้สอยและการแพร่กระจายของปฏิทินใน ปัจจุบันแล้วจะเห็นได้ว่าปฏิทินมีคุณสมบัติในการเป็น "สื่อ" ที่สามารถเชื่อมโยง เข้าถึงทุกส่วนของสังคมเพราะคนทุกกลุ่มทุกฐานะอาชีพจำเป็นต้องอาศัยปฏิทิน เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อการติดต่อนัดหมายทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้เทคโนโลยีการพิมพ์ที่ทันสมัยทำให้สามารถพิมพ์ปฏิทินออก เผยแพร่ได้ครั้งละจำนวนมาก โอกาสที่จะมีผู้พบเห็นและใช้ประโยชน์จากปฏิทิน เหล่านี้จะมีจำนวนมากตามไปด้วย และลักษณะการใช้สอยปฏิทินแต่ละฉบับนั้นมิ ได้จำกัดจำนวนผู้ใช้สอยเพียงหนึ่งคนต่อหนึ่งฉบับเท่านั้น ปฏิทินแต่ละฉบับจะถูก นำไปตั้งหรือแขวนไว้ในที่ซึ่งมองเห็นได้ง่ายสะดวกต่อการกลับมาดูซ้ำแล้วซ้ำอีก นับเป็นสิบเป็นร้อยครั้งในแต่ละปี ซึ่งลักษณะดังกล่าวทำให้ผู้ใช้ปฏิทินสามารถจด จำภาพหรือข้อความที่ปรากฏบนปฏิทิน ได้เป็นอย่างดี

จากการที่มีผู้มองเห็นศักยภาพในการ เป็นสื่อเพื่อการสื่อสารของ ปฏิทินดังกล่าว ปฏิทินจึงถูกนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการสื่อสารโดยมีเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โดยปฏิทินจะถูกผลิตขึ้นตามเจตนาารมณ์ของผู้ผลิต ซึ่งพยายามสอดแทรกเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารผ่านสื่อปฏิทินไปยังผู้รับปฏิทิน เพื่อประโยชน์ตามเจตนาารมณ์ที่แตกต่างกันไป

ด้วยสภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าปฏิทินเป็นช่องทางของกระบวนการสื่อสารที่มีองค์ประกอบอย่างครบถ้วนคือมีผู้ส่งสาร (sender) อันได้แก่ผู้ผลิตปฏิทินหรือผู้ประกอบการผู้เป็นเจ้าของปฏิทินส่งสาร

(massage) โดยเข้ารหัสในรูปของภาพ ตัวอักษร สัญลักษณ์ ฯลฯ ผ่านทาง ปฏิทินซึ่งทำหน้าที่เป็นสื่อหรือช่องทางการสื่อสาร (channel) ไปยังกลุ่มผู้ให้ ปฏิทิน (receiver)

กระบวนการสื่อสารโดยผ่านสื่อปฏิทินเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนตามเจตนารมณ์ของ องค์การผู้เป็นเจ้าของปฏิทิน ดังนั้นจึงน่าสนใจทำการศึกษากว่าปฏิทินในปัจจุบัน ได้ถูกกำหนดบทบาทหน้าที่เชิงการสื่อสารในลักษณะอย่างไร ซึ่งความรู้ในเรื่องดังกล่าวจะทำให้เข้าใจถึงหน้าที่เชิงการสื่อสารของปฏิทินในสังคมไทย ปัจจุบัน

ปัญหาคำวิจัย

1. บทบาทหน้าที่เชิงการสื่อสารของปฏิทินมีอะไรบ้าง และแต่ละบทบาทได้ถูกแสดงออกในลักษณะใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงลักษณะบทบาทหน้าที่เชิงการสื่อสารที่ปรากฏบน สื่อปฏิทิน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาคั้งนี้จะศึกษาเฉพาะปฏิทินไทยประจำปีพุทธศักราช 2537 ที่ผลิตโดยหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรเอกชน เฉพาะที่เป็นปฏิทินแขวนและปฏิทินตั้งโต๊ะ โดยเป็นปฏิทินที่ผลิตขึ้นเพื่อการแจกจ่าย โดยไม่คิดมูลค่า

ข้อตกลงเบื้องต้น

บทบาทหน้าที่ของปฏิทินได้ถูกปรับเปลี่ยนไปจากอดีตคือมิได้เป็นสื่อเพื่อการบอกวันเวลาเพียงอย่างเดียว แต่ปฏิทินในปัจจุบันได้ถูกกำหนดให้มีบทบาทหน้าที่ในเชิงการสื่อสารตามเจตนาของผู้ผลิตอีกด้วย

ข้อสันนิษฐาน

ปฏิทินในปัจจุบันได้ถูกกำหนดให้มีบทบาทหน้าที่เพื่อจุดประสงค์ทางการสื่อสารในหลากหลายลักษณะ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในเชิงการประชาสัมพันธ์

นิยามศัพท์

ปฏิทิน	หมายถึง แบบสำหรับดูวัน เดือน ปี มีรูปแบบแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ในการใช้สอย เช่น อาจใช้แขวนตั้งโต๊ะ หรือสำหรับพกพา
รูปแบบและเนื้อหา	หมายถึง ลักษณะรูปลักษณ์และวิธีการนำเสนอเนื้อหาสาระที่นำมาใช้เพื่อการสื่อความหมายผ่านสื่อ
บทบาทหน้าที่เชิงการสื่อสาร	หมายถึง บทบาทหน้าที่ในการสื่อสารเพื่อก่อให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เข้าใจถึงลักษณะของบทบาทหน้าที่เชิงการสื่อสารที่ปรากฏบนสื่อปฏิทิน และปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดบทบาทหน้าที่เชิงการสื่อสาร
2. ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาค้างนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาปฏิทินในฐานะที่เป็นสื่อชนิดหนึ่งในแง่มุมอื่น ๆ ต่อไป